

15. olvasólecke Precíziós és hagyományos napraforgó termesztés ökonómiai kérdései



Dr. Barancsi Ágnes
főiskolai docens

A precíziós gazdálkodás szervezése és gazdaságtana
(növénytermesztés)

Olvasási idő: 10 perc

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen készült
az Európai Unió támogatásával.

Projekt azonosító: EFOP-3.4.3-
16-2016-00014

***Az olvasóleckecíme: Precíziós és hagyományos napraforgó termesztés
ökonómiai kérdései***

AZ OLVASÓLECKE TARTALMA

I. Anyag és módszer

II. A napraforgó költség- és jövedelemadatai a hagyományos intenzív és precíziós technológiáknál

III. Ellenőrző kérdések

IV. Plusz feladat kiválóságoknak

V. Irodalom források



Az olvasólecke címe: Precíziós és hagyományos napraforgó termesztés ökonómiai kérdései

A lecke I. témaköre a Agrárgazdasági Kutató Intézet által történt felmérés ismérveiről szól. A téma rövid áttekintése kellő alapot ad a napraforgó termesztő gazdaság ágazati eredményeinek megismeréséhez.

- ismernünk kell a mintavétel ismérveit

A lecke II. témaköre a teszt és kontroll napraforgó termesztő üzemek közötti eltérések megismeréséről szól. Az eredmények kellő információt szolgáltatnak a precíziós technológiára való áttérés lehetőségeiről

- megismerjük a napraforgó tesztüzemek termelési értékét alakulását a kontrollcsoporthoz viszonyítva
- megismerjük a napraforgó tesztüzemek termelési költségeinek alakulását a kontrollcsoporthoz viszonyítva
- megismerjük a napraforgó tesztüzemek ágazati eredményeinek alakulását a kontrollcsoporthoz viszonyítva

*Az olvasóleckecíme: **Precíziós és hagyományos őszi búza termesztés ökonómiai kérdései***

A lecke I. témaköre a Agrárgazdasági Kutató Intézet által történt felmérés ismérveiről szól. A téma rövid áttekintése kellő alapot ad a napraforgó termesztő gazdaság ágazati eredményeinek megismeréséhez.

I. Anyag és módszer

Az **Agrárgazdasági Kutató Intézet** (AKI) 2017-ban kérdőíves felmérést, mélyintéjút végzetett a precíziós és a talajkímélő gazdálkodás szántóföldi növénytermesztésben való elterjedtségére és alkalmazásuk körülményeivel kapcsolatban.

Az AKI tesztüzemi rendszer-ben található 1000 db szántóföldi növénytermesztő üzem közül 656 db üzem adott választ, de a kitöltők közül 45 db folytatott precíziós növénytermesztést, azaz a 656 db válaszadó 6,9 % végzett precíziós tevékenységet.

A kutatás során a cél a precíziós növénytermesztés statisztikailag igazolható közgazdasági hasznának kimutatása volt.

A vizsgálat tárgyát, **27 db** barna erőtalajon gazdálkodó **precíziós** napraforgó termesztéssel foglalkozó **gazdaság** képezte.

Az olvasóleckecíme: *Precíziós és hagyományos napraforgó termesztés ökonómiai kérdései*

II. A lecke II. témaköre a teszt és kontroll napraforgó termesztő üzemek közötti eltérések megismeréséről szól. Az eredmények kellő információt szolgáltatnak a precíziós technológiára való áttérés lehetőségeiről

III. A napraforgó költség- és jövedelemadatai a hagyományos intenzív és precíziós technológiáknál

A napraforgó költség- és jövedelemadatai a hagyományos intenzív és precíziós technológiáknál barna erdőtalaj esetén

Megnevezés	Hagyományos technológia	Precíziós technológia	Különbség	
	ezer HUF/hektár		százalék	
<i>Költségek</i>				
Anyagköltség	131 274	120 319	-10 955	-8,3
Műtrágyaköltség	47 154	36 199	-10 955	-23,2
Őszi alaptrágya	31 200	21 840	-9 360	-30,0
Folyékony trágya	15 954	14 359	-1 595	-10,0
Vetőmagköltség	21 120	21 120	0	0,0
Növényvédőszer-költség	63 000	63 000	0	0,0
Gépi munkák költsége	79 333	79 333	0	0,0
Kémiai tarlóápolás	3 000	3 000	0	0,0
Műtrágyaszórás	3 500	3 500	0	0,0
Szántás	17 110	17 110	0	0,0
Alapművelés zárása	5 873	5 873	0	0,0
Magágykészítés	0	0	0	-
Permetezés I.	3 000	3 000	0	0,0
Vetés	14 000	14 000	0	0,0
Permetezés II.	3 000	3 000	0	0,0
Kultivátorozás	9 000	9 000	0	0,0
Permetezés, 3 alkalommal	9 000	9 000	0	0,0
Betakarítás	11 850	11 850	0	0,0
Szárítás	0	0	0	-
Személyi jellegű költségek	5 000	5 000	0	0,0
Egyéb költség	80 000	82 000	2 000	2,5
Földbérleti díj	80 000	80 000	0	0,0
Szaktanácsadási költség	0	2 000	2 000	-
Közvetlen költség	295 607	286 652	-8 955	-3,0
Általános költség	29 561	28 665	-896	-3,0
Termelési költség	325 168	315 317	-9 851	-3,0
Önköltség (ezer HUF/t)	108,4	100,1	-8,3	-7,6
<i>Hozam, termelési érték, jövedelem, jövedelmezőség</i>				
Hozam (t/ha)	3,0	3,2	0,2	5,0
Piaci ár (HUF/t)	102 000	102 000	0	0,0
Árbevétel (HUF/ha)	306 000	321 300	15 300	5,0
Támogatások (HUF/ha)	70 000	70 000	0	0,0
Termelési érték (HUF/ha)	376 000	391 300	15 300	4,1
Jövedelem (HUF/ha)	50 832	75 983	25 151	49,5
Tevékenységi jövedelem (HUF/ha)	-19 168	5 983	25 151	-131,2
Fedezeti pont (t/ha)	3,2	3,1	-0,1	-3,0
Költségarányos jövedelem (százalék)	15,6	24,1	-8,5	54,1
Költségszint (százalék)	86,5	80,6	-5,9	-6,8

Az olvasóleckecíme: *Precíziós és hagyományos kukorica termesztés ökonómiai kérdései*

A **napraforgó termesztés**ben 102,0 ezer forintos piaci ár mellett hektáronként 306,0 ezer forint **árbevétel** keletkezik a hagyományos technológia alkalmazásával, és ettől **több** (321,3 ezer forint) a modernebb eljárásnál, amelyhez hozzájön a 70,0 ezer forintos támogatás. Vagyis 391,3 ezer forint **termelési érték** keletkezik a precíziós gazdálkodás esetében, amely 15,3 ezer forinttal **magasabb**, mint a hagyományos technológiánál.

A napraforgó **jövedelme** a pontosabb eljárásoknak köszönhetően 25,2 ezer forinttal **magasabb** hektáronként. Az eltérés nagyságrendileg másfélszer nagyobb nyereséget jelent.

A földbérleti díj és a támogatások nélkül 60,8 ezer forint **nyereség** képződik a hagyományos technológiával és **magasabb**, azaz 86,0 ezer forint a precízióssal. A helyspecifikus gazdálkodásnál 41,3 %-kal érhető el nagyobb nyereség a napraforgó-termesztésben.

A **fedezeti pontot** **jelentős** termésátlag 3,2 tonna a hagyományos gazdálkodásnál, ennél 0,1 tonnával alacsonyabb a helyspecifikus művelésnél.

A **költségarányos jövedelem** 8,5 %-kal **magasabb**, 24,1 % a precíziós eljárásnál.

RÉSZLETEK ITT

http://repo.aki.gov.hu/2488/1/2017_K_03_Precizios_konyv_web_pass.pdf

Az olvasóleckecíme: Precíziós és hagyományos őszi búza termesztés ökonómiai kérdései

III. Ellenőrző kérdések:

1. Hogyan alakult az átlaghozam a precíziós napraforgó termesztés során?
2. Hogyan alakult a termelési érték a precíziós napraforgó termesztés során?
3. Hogyan alakult a termelési költség a precíziós napraforgó termesztés során?
4. Hogyan alakult az ágazati eredmény a precíziós napraforgó termesztés során?

IV. Plusz feladat a kiválóságoknak

Egy 150 ha-os gazdaság szántóterületének 80%-án őszi búzát, a maradékon napraforgót termelnek. 2020-ban 5000 kg/ha étkezési búza termett és 57.000 Ft/t áron értékesítették a közeli malomnak. A napraforgó termésátlag 3,1 t/ha volt és 148.000 Ft/ha áron adták el. Számolja ki a 1 ha-ra jutó termelési értéket!

V. Irodalom források

http://repo.aki.gov.hu/2488/1/2017_K_03_Precizios_konyv_web_pass.pdf 2020.12.08.